

Private skoler med rett til statstilskudd
Fylkesmennene
Privatskoleorganisasjonene
Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG)
Elevorganisasjonen (EO)

Om inntak av elever til private skoler med rett til statstilskudd - privatskoleloven § 3-1

1. Innledning

Dette rundskrivet omhandler inntak av elever til private skoler med rett til statstilskudd¹. Et grunnleggende hensyn i lov om private skolar med rett til statstilskott av 07.04.2003 nr. 84 (privatskoleloven) er at skolene skal være åpne for alle. Reglene om inntak skal blant annet være med på å fremme dette hensynet, sikre likebehandling og hindre diskriminering.

Privatskoleloven § 3-1 om inntak av elever lyder:

§ 3-1. Inntak av elever

Skolane skal ha heile landet som inntaksområde. Dei skal stå opne for alle som fyller vilkåra for inntak i offentlege skolar, jf. opplæringslova §§ 2-1 tredje ledd og 3-1 første ledd. Dette gjeld òg skolar i utlandet og internasjonale skolar i Noreg.

Ved inntak til vidaregåande skolar skal ungdom med rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3-1 prioriterast føre vaksne søkjarar med rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 4A-3. Skolar for funksjonshemma kan også ta inn vaksne søkjarar utan rett til vidaregåande opplæring. Heimfylket skal vurdere realkompetansen til ein vaksen søkjar før han eller ho kan takast inn som elev ved ein vidaregåande skole. Norske vidaregåande skolar i utlandet kan ikkje ta inn vaksne.

Skolane skal ha eit inntaksreglement som viser prioriteringa av søkjarar, dersom søkinga er større enn kapasiteten til skolen. Reglementet skal innehalde reglar for prioritering ut frå saklege omsyn. Inntaksreglementet skal liggje innanfor den avgrensinga som følgjer av første og andre ledd. Skolen avgjer i samsvar med reglementet kven av søkjarane som skal takast inn.

Melding om inntak av elever i grunnskolar skal sendast til heimkommunen til eleven. Melding om inntak til vidaregåande skolar skal sendast til heimfylket til eleven. Skolen skal melde frå til heimfylket om behovet for læreplass når eleven er teken inn på vidaregåande trinn 2.

Departementet kan gi forskrifter om inntak av vaksne søkjarar utan rett til vidaregåande opplæring og om inntak av utanlandske søkjarar.

Ved avgjerd etter desse reglane gjeld forvaltningslova. Avgjerd om inntak er enkeltvedtak, jf. forvaltningslova § 2. Departementet er klageinstans.

Når det gjeld særskilde skolar for funksjonshemma, kan departementet gjere unntak frå reglane i andre ledd.

¹ Dette rundskrivet omhandler ikke inntak i skoler godkjent etter privatskoleloven kapittel 6A. Det vil si at rundskrivet heller ikke omhandler Diverse skoler etter voksenopplæringsloven kapittel 4. Kapittelet trer i kraft 1. juli 2010.

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Rundskrivet omhandler i

- punkt 2. Generelt om inntak av elever, jf. § 3-1 første ledd
- punkt 3. Lovfestede prioriteringer ved inntak i videregående skole, jf. § 3-1 andre ledd
- punkt 4. Inntaksreglement, jf. 3-1 tredje ledd
- punkt 5. Saksbehandlingsregler, jf. 3-1 sjette ledd
- punkt 6. Dispensasjon, jf. § 3-1 syvende ledd
- punkt 7. Adgangen til å ta forskuddsbetaling og administrasjonsgebyr (depositum)

2. Generelt om inntak av elever, jf. § 3-1 første ledd

Reglene om inntak av elever er regulert i lov om private skolar med rett til statstilskot av 07.04.2003 nr. 84 (privatskoleloven) § 3-1. Det går frem av bestemmelsens første ledd at skolene skal ha hele landet som inntaksområde. Videre skal skolene være åpne for alle som fyller vilkårene for inntak i offentlige skoler, jf. lov om grunnskolen og den videregående opplæringa av 17.07.1998 nr. 61 (opplæringslova) §§ 2-1 tredje ledd og 3-1 første ledd. Dette gjelder også norske skoler i utlandet og internasjonale skoler i Norge. Direktoratet understreker at det er skolens ansvar å kontrollere at elevene fyller de formelle vilkårene for inntak.

Private skoler kan ikke stille noen krav utover de formelle vilkårene for inntak som nevnt ovenfor og som fremgår av opplæringsloven §§ 2-1 tredje ledd og 3-1 første ledd. Det kan således ikke forutsettes at søker/foresatte for eksempel har en bestemt tro, er medlemmer av en organisasjon eller har kunnskap om skolens grunnlag. Det kan videre ikke kreves opplæring eller praksis som går utover det som kan kreves ved inntak til offentlige skoler.

Skolene kan heller ikke kreve at foresatte eller søkere stiller til intervju, deltar på informasjonsmøter eller gjennomfører kurs som en del av inntaksprosessen. Skolen kan imidlertid arrangere informasjonsmøter, åpen dag eller liknende for interesserte elever og foresatte.

Da det ikke kan legges vekt på annen informasjon enn det som er nødvendig for å fastslå om de formelle vilkårene for inntak er oppfylt, kan skolene heller ikke kreve å få utlevert opplysninger om eleven har enkeltvedtak om spesialundervisning, eventuelle helseproblemer eller lignende. Slike opplysninger er ikke nødvendige for å fastslå retten etter opplæringsloven §§ 2-1 tredje ledd og 3-1 første ledd.

Privatskoleloven åpner ikke for at skolene fastsetter regler om "prøvetid". Elever som er tatt inn i grunnskolen har rett til å fullføre opplæringen sin ved skolen, så langt den er godkjent, jf. § 3-3 første ledd første punktum. Elever som er tatt inn i videregående skole har rett til å fullføre trinnet med mindre eleven kan vises bort, jf. § 3-10. Dette følger av § 3-3 tredje ledd. Det vises også til Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) pkt. 17.5 flg. hvor bortvisning som følge av manglende betaling av skolepenger (kontraktsrettslig forhold) behandles.

Når det gjelder internasjonale skoler i Norge kan disse skolene ikke stille krav om kunnskap i språket undervisningen skal skje på, verken hos elever eller foreldre, jf. Ot.prp. nr. 33 (2002-2003) pkt. 4.1.4:

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweiggaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

"...Vidare vil det bety at det språket undervisninga skal skje på, må vere eit språk som flest mogleg av innbyggjarane meistrar, og skolen kan heller ikkje stille krav om eit visst kunnskapsnivå i dette språket..."

I motsetning til private skoler i Norge kan private grunn- og videregående skoler i utlandet ikke ta inn utenlandske elever. I Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) heter det i pkt.

17.3.4:

"Skoler som blir drivne etter friskolelova, skal stå opne for alle som fyller vilkåra for inntak i offentlege skolar, jf. § 3-1 første ledd. For å bli teken inn som elev ved ein norsk skole i utlandet legg departementet til grunn at det i tillegg krevst norsk statsborgarskap. "

Dette gjelder også utenlandske elever skolen ikke krever statstilskudd for. Det er ikke anledning etter privatskoleloven til å tilby undervisning til andre enn de skolen er godkjent for og kan motta tilskudd for etter privatskoleloven. Å gi opplæring til utenlandske elever ved norske skoler i utlandet vil være å anse som annen virksomhet som skolen må ha særskilt godkjenning for, jf. privatskoleloven § 2-2.

Overenskomst mellom Norge og Sverige, inngått 27. juni 1996, åpner likevel for at norske grunnskoler i utlandet kan ta inn svenske skoleelever dersom landet selv ikke har skole i det aktuelle området med undervisning på elevens morsmål.

3. Lovfestede prioriteringer ved inntak i videregående skole, jf. § 3-1 andre ledd

Annet ledd første punktum bestemmer at ved inntak til videregående skoler skal ungdom med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1 prioriteres foran voksne søkere med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3², dersom det er flere søkere enn det er kapasitet til.

Skolene kan ikke fravike de lovfestede forutsetningene som fremkommer av bestemmelsens andre ledd i inntaksreglementet.

Voksne uten rett til videregående opplæring³

Voksne uten rett til videregående opplæring kan som hovedregel ikke tas inn i en privat skole med rett til statstilskudd. I Ot.prp. nr. 64 (2003-2004) sies det på side 26 at det vil være uheldig å undergrave prioriteringen i opplæringsloven ved å gi statstilskudd for voksne uten rett til videregående opplæring når de er elever i private skoler. Fylkeskommunen ville fått trekk i rammetilskuddet for en gruppe som ikke er prioritert gjennom individuelle rettigheter i opplæringsloven.

Skolene kan dermed ikke ta inn en voksen uten rett, heller ikke voksne det ikke kreves statstilskudd for, jf. vurderingene ovenfor om annen virksomhet.

Særskilte skoler for funksjonshemmede kan i henhold til annet ledd annet punktum likevel ta inn voksne uten rett. Men skolene skal, dersom det er flere søkere enn plasser, prioritere ungdom og voksne med rett foran voksne uten rett. Departementet kan etter søknad dispensere fra kravene i andre ledd, jf. privatskoleloven § 3-1 siste ledd. Kunnskapsdepartementet har i høringsbrev 24. mars 2010 om endringer i forskrift til privatskoleloven uttalt følgende om inntak ved særskilte skoler for funksjonshemmede:

2 Se rundskriv Udir-2-2008 - Forståelsen av gjeldende regelverk om voksnes rett til videregående opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A

3 Voksne uten rett til videregående opplæring er personer som er over 25 år og har brukt opp retten sin til videregående opplæring, jf. opplæringsloven §§ 4A-3 og 3-1..

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

"...Sett på bakgrunn av den særlige profilen til skolene for funksjonshemmede, ser departementet at vilkåret om at skolene skal stå åpne for alle i spesielle tilfeller kan medføre enkelte utfordringer. Departementet antar likevel at dette i praksis løser seg på en hensiktsmessig måte innenfor privatskolelovens inntaksbestemmelser. Departementet vil likevel følge utviklingen på dette feltet, og ved behov vurdere om de særskilte skolene for funksjonshemmede bør gis visse unntak fra de ordinære inntaksreglene i privatskoleloven."

I tillegg kan noen skoler ta inn voksne elever uten rett til videregående opplæring. Forskrift til privatskoleloven § 11-1 regulerer uttømmende hvilke skoler og det antallet voksne uten rett skolene kan ta inn. Disse skolene må likevel prioritere ungdom og voksne med rett foran voksne uten rett, jf. § 3-1 andre ledd.

Realkompetansevurdering

Det er fylkeskommunen som vurderer om den voksne har rett til videregående opplæring. Både for voksne med rett og voksne uten rett er det en forutsetning for inntak at hjemfylket vurderer realkompetansen til den enkelte voksne. Realkompetansevurderingen må foretas før det kan fattes enkeltvedtak om inntak. Den voksne eleven skal ha et opplæringstilbud basert på realkompetansevurderingen. Dersom vedkommende etter realkompetansevurderingen blir tatt inn som deltidselev må skolen foreta en omregning i henhold til økonomiforskrift til privatskoleloven § 13 fjerde og femte ledd.

Med hjemfylke menes den fylkeskommune som har ansvaret etter opplæringsloven § 13-3, jf. privatskoleloven § 1-3.

Norske skoler i utlandet

Norske videregående skoler i utlandet kan ikke ta inn voksne, jf. annet ledd fjerde punktum. Det vil si at disse skolene bare kan ta inn ungdom som ville hatt rett til videregående opplæring i Norge, jf. opplæringsloven § 3-1.

4. Inntaksreglement, jf. 3-1 tredje ledd

Dersom skolen har flere plasser enn søkere må alle søkere som oppfyller vilkårene for inntak i offentlig skole tilbys plass. Utdanningsdirektoratet presiserer at det ikke er adgang til å ta inn elever utover det antallet skolen er godkjent for. Hvor mange elever skolen er godkjent for fremgår av vedtak fattet av Utdanningsdirektoratet eller departementet.

I henhold til tredje ledd første punktum skal skolen ha et inntaksreglement som viser hvordan skolen vil prioritere dersom søkningen er større enn skolens kapasitet. Prioriteringene skal gjøres ut fra saklige hensyn og ligge innenfor det som følger av andre ledd, se punkt 3 foran. Plikten til å fastsette et inntaksreglement gjelder alle skoler, også skoler som vanligvis eller tidligere ikke har hatt flere søkere enn plasser og skoler som foretar løpende inntak.

Dersom det prioriteres ut fra flere hensyn, må disse rangeres. Hvordan skolene rangerer innenfor saklighetsnormen er opp til den enkelte skole. Prioriteringene må gå tydelig frem av inntaksreglementet og skolen har ikke anledning til å benytte andre prioriteringsgrunnlag enn de som er uttrykkelig nevnt i reglementet.

Forarbeidene til privatskoleloven gir noen retningslinjer for skjønnet samt flere konkrete eksempler på saklige og usaklige hensyn. I Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) pkt. 5.4 heter det:

Postadresse: Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO	Telefon: +47 23 30 12 00	E-post: post@utdanningsdirektoratet.no	Bankgiro: 7694 05 10879
Besøksadresser: Schweiggaards gate 15 B, Oslo Britveien 4, Molde Parkgata 36, Hamar	Telefaks: +47 23 30 12 99	Internett: www.utdanningsdirektoratet.no	Org.nr.: NO 970 018 131 MVA

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

"Departementet meiner at det, som i dag, ved kapasitetsproblem bør vere høve til å prioritere til dømes søkjarar som har sysken som går på skolen, og søkjarar som er medlemmer i kyrkjelyden eller trussamfunnet. Eit sakleg omsyn kan også vere det særskilde behovet for ein utanlandsk elev til å få plass ved ein internasjonal skole. Vidare bør det ved spesialtilpassa skolar også kunne givast førerrett til elevar med slike spesielle behov.

Det bør derimot ikkje vere høve til «siling» ut frå «riktig» bakgrunn, «riktige» haldningar osv."

I Ot.prp. nr. 33 (2002-2003) i merknadene til bestemmelsen heter det:

"I den vidare prioriteringa bør skolen kunne prioritere ut frå saklege omsyn, til dømes geografisk nærleik til skolen, søkjaren sine karakterar eller at ein søkjar har sysken ved skolen. Det bør, som i dag, også vere høve for ein skole som er ått av ein kyrkjelyd eller eit trussamfunn, å kunne prioritere medlemmer av kyrkjelyden eller samfunnet framfor andre søkjarar."

I Innst. O. nr. 80 (2002-2003) pkt. 2-3 sies det:

"Flertallet stiller seg derfor bak Regjeringens forslag om at frittstående skoler skal stå åpne for alle som fyller vilkårene for inntak i den offentlige skolen. Det må ikke gis anledning til å sile elever etter lønnsomhet. På samme måte som i den offentlige skolen må også frittstående skoler forplikte seg til å ta inn elever som krever ekstra ressurser. Skolen som arena for integrering har en egenverdi både for de som integreres og for andre elever. Denne verdien må etter flertallets mening også elever i frittstående skoler få oppleve.

Flertallet vil understreke kravet til objektive saklige kriterier i frittstående skolars inntaksreglement."

Videre heter det:

"Flertallet viser til at flere videregående skoler har internat. Disse skolene har opptak av elever fra de fleste fylker. Flertallet mener det ved opptak må regnes som en saklig grunn å prioritere søkere som søker seg inn på internatet."

Kravet til objektive og saklige kriterier innebærer også at kriteriene må være etterprøvbare. Det utelukker etter Utdanningsdirektoratets oppfatning at inntak kan vurderes ut fra om det foreligger "særlige grunner" eller liknende skjønnsmessige vurderinger. For det første vil det være vanskelig for klageinstansen og tilsynsmyndigheten å kontrollere om inntaket er gjort ut i fra objektive og saklige hensyn. For det andre kan en skjønnsmessig vurdering åpne for muligheten til å sile ut elever basert på lønnsomhetsvurderinger, riktige holdninger eller andre usaklige hensyn.

På bakgrunn av tidligere erfaringer og tilbakemeldinger vil vi nedenfor ta opp noen konkrete problemstillinger.

Kontinuitet:

Etter Utdanningsdirektoratets oppfatning vil grunnskoler kunne prioritere elever som har gått i barnehage som er drevet på samme grunnlag som skolen, for eksempel steinerbarnehager eller montessoribarnehager. Det samme hensynet gjelder ved overgang til ungdomstrinn og videregående trinn, og dersom en elev flytter.

På videregående skoler kan egne elever prioriteres ved inntak til Vg2 og Vg3, også elever som kommer tilbake etter å ha gått på skole i utlandet.

Elever med spesielle behov:

Skoler kan som nevnt ovenfor ikke sile elever etter lønnsomhet, for eksempel elever som ikke har behov for spesialundervisning fremfor elever som har et slikt behov.

Privatskoleloven § 2-4 andre ledd gir skolen plikt til å oppfylle visse minstekrav til skolemiljø uavhengig av elevsammensetningen.

I Innst. O. nr. 80 (2002-2003) vises det spesielt til private skolers plikt til å ta inn elever som krever ekstra ressurser:

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweigaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

"Skolen som arena for integrering har en egenverdi både for de som integreres og for andre elever. Denne verdien må etter flertallets mening også elever i frittstående skoler få oppleve."

Loven og forarbeidene åpner ikke for at skolene kan sette en grense for hvor mange elever med spesielle behov de kan ta inn. De kan heller ikke legge vekt på slike forhold i prioriteringen. Det vises videre til at hjemkommunen eller hjemfylket til eleven skal dekke skolens utgifter til spesialundervisning, jf. privatskoleloven § 3-6.

Utdanningsdirektoratet har mottatt innspill hvor det vises til at for eksempel PP-tjensten fraråder inntak av flere elever med spesielle behov av andre hensyn enn økonomiske, f.eks. på bakgrunn av klassens/basisgruppens læringsmiljø. Heller ikke i disse tilfellene åpner loven for at skolene kan nekte inntak eller fravike de fastsatte prioriteringsreglene ved inntak.

For øvrig er loven ikke til hinder for at skolen kan prioritere elever med særskilte behov. Men det må fremgå klart av reglementet hvordan denne prioriteringen skal foretas.

Inntak på skoler godkjent etter privatskoleloven § 2-1 andre ledd bokstav d og til utdanningsprogram for idrettsfag og musikk, dans og drama:

På skoler godkjent med grunnlag i privatskoleloven § 2-1 andre ledd bokstav d forutsettes det at skolene tilrettelegger særskilt for toppidrettsatsing i kombinasjon med videregående skole. På bakgrunn av skolens formål vil det være et saklig hensyn å legge vekt på ferdigheter til elevene som søker. Skolene kan prioritere på bakgrunn av dokumenterte ferdigheter og/eller eventuell inntaksprøve i den idretten eleven søker på.

Utdanningsdirektoratet legger til grunn at dette også vil gjelde for skoler som tilbyr utdanningsprogram for idrettsfag og musikk, dans og drama. Det vises i denne sammenheng til at offentlige videregående skoler har mulighet til å tildele plasser på grunnlag av dokumenterte ferdigheter eller eventuell inntaksprøve, jf. forskrift til opplæringsloven § 6-11. Dersom en skole velger en slik inntaksordning må det fremgå klart av reglementet hvordan dokumenterte ferdigheter og/eller eventuell inntaksprøve vil bli vektlagt i forhold til for eksempel karakterer.

Fravær:

Utdanningsdirektoratet har blitt forespurt om elever med så stort udokumentert fravær at tilskuddet bortfaller etter økonomiforskrift til privatskoleloven §§ 13 og 15, kan prioriteres etter andre elever ved inntak til Vg2 og Vg3. Dersom en elev forsømmer sine plikter etter skolens ordensreglement ved stort udokumentert fravær, jf. § 3-9, er det etter Utdanningsdirektoratets oppfatning saklig om skolen ikke prioriterer disse elevene ved inntak til Vg2 og Vg3. Det understrekes at alle elever med slikt fravær (udokumentert og omfang) må likebehandles ved inntak.

Interesse/kunnskap om skolen:

Utdanningsdirektoratet har fått flere innspill om betydningen av foreldrenes/elevens interesse for og kunnskap om skolen og om det er anledning til å prioritere på bakgrunn av dette. I pkt. 2 ovenfor er det vist til at dette ikke kan kreves, men at skolene for eksempel kan arrangere informasjonsmøte som det er frivillig å delta på. Direktoratet mener samtidig at det vil være saklig å prioritere på bakgrunn av dokumentert kunnskap eller interesse for skolen der søkingen er større enn kapasiteten. Skolene vil da kunne prioritere søkere som har mottatt informasjon gjennom for eksempel informasjonsmøte eller informasjonsskriv.

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweiggaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

I forarbeidene fremgår det at skoler i nær tilknytning til en menighet eller trossamfunn kan prioritere medlemmer foran andre søkere. Utdanningsdirektoratet mener tilsvarende vil gjelde medlemmer i andre foreninger i nær tilknytning til den private skolen, for eksempel en eierforening. Også innmeldingstidspunkt (ansiennitet) vil kunne danne grunnlag for prioritering.

Det presiseres at skolene må kunne dokumentere grunnlaget det prioriteres på slik at det er etterprøvbart for klage- og tilsynsmyndigheten.

Andre prioriteringsgrunnlag:

Utdanningsdirektoratet mener at skolene kan prioritere barn av ansatte og barn av skolens styremedlemmer.

Oppsummering:

Av det ovenstående kan følgende anses som saklige hensyn:

- søker har søsken ved skolen
- elever som søker seg inn på skolens internat
- søker/foresatte er medlem i menighet eller trossamfunn tilknyttet skolen
- utenlandsk elevs behov for plass ved en internasjonal skole
- søkere med spesielle behov på skoler godkjent etter privatskoleloven § 2-1 andre ledd bokstav f
- bosted i geografisk nærhet til skolen
- karakterer, herunder siste tilgjengelige karakterer
- kontinuitet
- egne elever ved inntak til Vg2 og Vg3
- elever som kommer tilbake etter å ha gått på skole i utlandet
- barn av skolens ansatte og barn av skolens styremedlemmer
- dokumenterte ferdigheter/inntaksprøve ved inntak til skoler godkjent etter privatskoleloven § 2-1 andre ledd bokstav d og ved inntak til utdanningsprogram for idrettsfag og musikk, dans og drama
- søker/foresatte er medlem i forening tilknyttet skolen
- innmeldingstidspunkt (ansiennitet)
- dokumentert interesse/kunnskap om skolen
- udokumentert fravær som har medført bortfall av statstilskudd

Listen er ikke uttømmende og må ikke anses som direktoratets forslag til rangering.

5. Saksbehandlingsregler, jf. 3-1 sjette ledd

Etter privatskoleloven § 3-1 sjette ledd er avgjørelse om inntak (innvilgelse eller avslag) et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og søkeren kan påklage vedtaket til departementet (delegert til Fylkesmannen). Inntaksreglementet skal opplyse om dette.

Det er skolens styre som skal fastsette inntaksreglementet, jf. privatskoleloven § 5-2 andre ledd bokstav d. Privatskoleloven stiller ikke krav til hvem på skolen som skal behandle saker om inntak, men det bør fremgå av reglementet hvem som har myndighet til å avgjøre søknader i henhold til reglementet. Styret har som øverste ansvarlig organ plikt til å påse at oppgaven løses på en forsvarlig måte.

Søknads- og inntaksfrister:

Loven regulerer ikke bruken av søknads- og inntaksfrister, men Utdanningsdirektoratet legger til grunn at skolene kan fastsette dette.

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweiggaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

Skolene kan ha løpende inntak eller operere med søknadsfrist. Dersom skolen opererer med søknadsfrist må det fremgå av reglementet om denne er endelig, eller om skolen vil fortsette inntaket dersom det er ledig kapasitet.

Skoler som har løpende inntak må ta inn alle søkere som fyller de formelle vilkårene for inntak så lenge skolen har kapasitet. Disse skolene vil ikke kunne prioritere i henhold til inntaksreglementet før den dagen skolens kapasitet eventuelt nås og det er flere søkere den dagen som konkurrerer om plass.

Det er videre anledning til å fastsette en stans i inntaket selv om kapasiteten ved skolen ikke er utnyttet. Dersom en slik frist ikke er fastsatt i inntaksreglementet må nye elever tas inn så langt skolen har kapasitet, også elever som søker etter telledatoen 1. oktober (også 1. april i videregående).

Skolene kan således velge om de ønsker søknadsfrist, løpende inntak og om de ønsker å sette en siste frist for inntak uavhengig av om kapasiteten er nådd. Det som er viktig er at dette fremgår klart av reglementet slik at søkere vet hva de har å forholde seg til.

De fastsatte fristene må i utgangspunktet være de samme for alle. Dersom det etter en endelig frist likevel ønskes mulighet for inntak av visse grupper elever, må dette og kriteriene for slikt inntak fremgå klart av inntaksreglementet. Kriteriene må være saklige, objektive og etterprøvbare. En skole kan for eksempel sette en siste frist for inntak 1. oktober, men unnta de gruppene som er prioritert i reglementet eller noen av disse gruppene fra fristen. For eksempel vil en skole kunne velge å ta inn barn av ansatte etter fristen dersom de er prioritert i inntaksreglementet og det klart fremgår av reglementet at de kan tas inn også etter siste frist for inntak.

For å ha forutsigbarhet og ryddighet i prosessen bør styret i god tid fastsette eventuelle frister som nevnt ovenfor. Skolen må også fastsette det maksimale antall elever skolen vil ta inn, og dette må gjøres i forkant av søknadsfristen. Det siste er spesielt viktig dersom skolen vil ta inn færre elever enn det skolen er godkjent for og har lokaler til. Det vil da fremgå klart av reglementet når inntaket skal anses som avsluttet.

Dersom skolen ønsker en bestemt fordeling (gruppestørrelse) på ulike årstrinn må dette fremgå av reglementet.

6. Dispensasjon, jf. § 3-1 syvende ledd

Etter bestemmelsens siste ledd kan departementet (delegert til Utdanningsdirektoratet) for særskilte skoler for funksjonshemmede gjøre unntak fra reglene i andre ledd. Disse skolene kan dermed få tillatelse til for eksempel å prioritere voksne søkere uten rett foran søkere med rett til videregående opplæring. Men dette forutsetter at skolen søker Utdanningsdirektoratet om dispensasjon og får et skriftlig vedtak hvor dette tillates.

Det presiseres videre at dispensasjoner gitt etter privatskoleloven av 14. juni 1985 om inntak av elever falt bort ved lov om frittstående skolar av 4. juli 2003. Skoler som eventuelt hadde dispensasjon etter den loven må således søke Utdanningsdirektoratet på nytt for lovlig å kunne gjøre unntak fra reglene i andre ledd. Dette er tidligere kommunisert til skolene i brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet den 26. september 2003 hvor det heter på side 7:

"Den generelle dispensasjonshjemmelen i privatskoleloven § 7 nr. 1 siste ledd om inntak er ikke videreført i friskoleloven. (...) På alle disse områdene faller dispensasjoner/godkjenninger bort når friskoleloven trer i kraft 01.12.03."

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser:

Schweiggaards gate 15 B, Oslo

Britveien 4, Molde

Parkgata 36, Hamar

Telefon:

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:

7694 05 10879

Org.nr.:

NO 970 018 131 MVA

Vår saksbehandler: Einar Simonsen Plahter

7. Adgangen til å ta forskuddsbetaling og administrasjonsgebyr (depositum)

Forbrukerombudet har utarbeidet retningslinjer om kontraktvilkår for privatskoler. Retningslinjene behandler også spørsmålet om skolenes adgang til å kreve forskuddsbetaling og administrasjonsgebyr (depositum). Direktoratet understreker at det kun kan være anledning til å kreve dette fra elever som har akseptert skoleplassen og således ikke vil ha betydning i selve inntaksprosessen. Et gebyr for å behandle søknaden kan ikke kreves. Eventuelle innbetalinger før skolestart er å anse som skolepenger, jf. privatskoleloven § 6-2, og skal komme i fratrekk i skolepengene for de elevene som faktisk begynner ved skolen. Dersom en elev trekker seg etter å ha takket ja til skoleplass, men før skolestart, vil skolen eventuelt kunne beholde et mindre administrasjonsgebyr som gjenspeiler skolens gjennomsnittlige administrative kostnader i forbindelse med påmelding og avmelding av en skoleplass, se nevnte retningslinjer av juni 2004 på Forbrukerombudets hjemmeside.

Med vennlig hilsen

Annemarie Bechmann Hansen
divisjonsdirektør

Cathrine Børnes
avdelingsdirektør

Rundskrivet er offentliggjort på Utdanningsdirektoratets hjemmeside
<http://www.utdanningsdirektoratet.no> (Vis Rundskriv i menyen)

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO
Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon:
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:
7694 05 10879
Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA